

Список використаних джерел

1. Абільтарова Е. Модель професійної підготовки інженерів-педагогів у галузі охорони праці з використанням комп'ютерних технологій навчання *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Сер. Педагогіка*. Тернопіль, 2009. № 3 : Спецвипуск. С. 229-234.
2. «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти» <https://sqe.gov.ua/law/nakaz-centralnikh-organiv-vikonavcho-2/>
3. «Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)» . Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка <https://drive.google.com/file/d/1Z41MzUCSrDEHoOH-r6muPbrGAXupKhbP/view>
4. Стандарт вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/07/28/015-Profosvita-bakalavr.pdf>
5. Тимощук О.С. Зміст навчання охорони праці майбутніх вчителів технологій. (*Розвиток сучасної освіти і науки: Результати, проблеми, перспективи: Тези міжнародної науково-практичної конференції Дрогобич, 25 квітня 2014 року*). Дрогобич: ДДПУ імені І. Франка, 2014. С.138-139.

ПЕДАГОГУ ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕЧНОГО НАВЧАННЯ ОФЛАЙН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Кітова Ольга Анатоліївна

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Стешенко Володимир Васильович

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Кітов Олексій Андрійович

Донбаська державна машинобудівна академія

Анотація. В статті перелічено державні документи, які визначають особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, визначено умови запровадження навчання офлайн та звернуто увагу на необхідність

дотримання рекомендацій МОН та ДСНС щодо організації освітнього процесу в закладах освіти.

Ключові слова: *навчання офлайн, безпекова ситуація, бомбосховище, режим воєнного стану, заклад освіти.*

Організація освітнього процесу враховує реалії сьогодення, дію правового режиму воєнного стану та першочерговість питань безпеки учасників освітнього процесу та відбувається з урахуванням запроваджених державних таких документів: Закон України від 15.03.2022 № 2136-IX «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»; лист ДСНС України від 14.06.2022 №03-1870/162-2 «Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти» та листи МОН; лист МОН України від 06.03.2022 № 1/3370-22 «Про оплату праці працівників закладів освіти під час призупинення навчання»; лист МОН України від 29.03.2022 № 1/3737-22 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»; лист МОН України від 15.06.2022 №1/6435-22 «Щодо забезпечення освіти осіб з особливими освітніми потребами»; лист МОН України від 11.07.2022 № 1/7707-22 «Інструктивно-методичні матеріали щодо порядку підготовки закладу освіти до нового навчального року та опалювального сезону з питань цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності».

Відповідно до постанови КМУ від 24.06.2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні» навчання в ЗЗСО традиційно розпочалося 1 вересня (День знань) та триватиме до 30.06.2023 року [3].

Поряд з цим, відповідно до рекомендацій МОН, організація навчання офлайн в закладах освіти передбачає:

- обстеження комісією на предмет готовності до організації навчання та забезпечення безпеки учасників освітнього процесу;
- організацію освітнього процесу за дистанційної або очної чи змішаної формою (залежно від безпекової ситуації);

- забезпечення безпеки всіх учасників освітнього процесу впродовж навчального року [2].

Так, організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації в кожному населеному пункті. Структура та тривалість навчального тижня, дня, занять і відпочинку, а також форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною (вченою) радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою з урахуванням обсягу навчального навантаження, вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, особливостей регіону тощо.

При організації освітнього процесу в очному або змішаному режимі освітній заклад має забезпечити безумовне переривання освітнього процесу у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення. Учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту та перебувати в них до завершення тривоги. Освітній процес може завершуватися в укритті, а після відбою тривоги учасники можуть повернутися до приміщення закладу освіти та продовжити процес навчання з урахуванням необхідного корегування [2].

Отже, навчальний процес офлайн здійснюється лише в тих закладах освіти, які мають бомбосховища (захисні споруди цивільного захисту). При цьому враховується спроможність укриття, можливість одночасного розміщення в укритті всіх, хто в цей момент перебуває в закладі освіти та необхідність укладання такого розкладу занять при якому одночасна присутність учасників освітнього процесу в закладі освіти не перевищуватиме спроможності укриття [5].

На сьогодні вимоги щодо створення, утримання, експлуатації та ведення обліку фонду захисних споруд цивільного захисту (бомбосховищ) визначають наступні документи: Кодекс цивільного захисту України; Порядок створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту та ведення його обліку, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 р. № 138;

наказ МВС від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту», зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 30.07.2018 р. за № 879/32331; Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти», додаток до листа ДСНС України від 14.06.2022 р. № 03-1870/162-2.

В рекомендаціях зазначено, що керівники закладів освіти в умовах правового режиму воєнного стану мають здійснити такі основні заходи: 1) привести у готовність до використання за призначенням захисні споруди цивільного захисту відповідно до норм наказу МВС щодо їх утримання та експлуатації; 2) визначити можливість укриття у таких об'єктах повного складу працівників і дітей (учнів, студентів), з урахуванням цього визначити додаткову потребу у таких об'єктах (кількість та місткість); 3) у разі відсутності на балансі (обліку) закладу освіти об'єктів фонду захисних споруд або встановлення додаткової потреби у них:

- ініціювати створення комісії щодо обстеження наявних будівель (споруд, приміщень) з метою встановлення можливості їх використання для укриття;
- та/або вжити заходів щодо створення та облаштування на території закладів освіти як найпростіших укриттів фортифікаційних споруд;
- визначити можливість використання для укриття працівників та дітей (учнів, студентів) закладів освіти об'єктів фонду захисних споруд інших суб'єктів господарювання.

У цьому разі вище зазначені об'єкти мають знаходитися на такій відстані від закладів освіти, що дозволяє провести організовану, безпечну та швидку евакуацію до них працівників та дітей у разі виникнення загрози (згідно будівельних норм – до 500 м, в умовах збройного конфлікту – рекомендовано до 100 м) [1].

Поряд з цим, відповідно до рекомендацій МОН, перед запровадження навчання офлайн, необхідно: перевірити заклад освіти та прилеглі території на наявність вибухонебезпечних предметів; підготувати системи оповіщення, зокрема, доступності оповіщення для дітей із порушеннями зору та слуху; визначити та позначити шляхи евакуації; підготувати і обладнати укриття для всіх учасників освітнього процесу; створити запаси води та медикаментів; організувати проведення тренувань з учасниками освітнього процесу щодо дій у разі повітряної тривоги; провести навчальні заняття щодо охорони здоров'я, надання домедичної підготовки тощо; підключити мережі Wi-Fi в укриттях для проведення занять (за можливості) [4].

Таким чином, особливості організації безпечного навчання офлайн в умовах воєнного стану полягають у наступному:

- заклади освіти, що розташовані у зоні бойових дій чи на тимчасово окупованих територіях працюють дистанційно;
- питання організації освітнього процесу офлайн визначають військові адміністрації, враховуючи кількість обстрілів, повітряних тривог, відстань від фронту, наявність укриттів у закладах освіти та інші безпекові питання;
- для обстеження укриттів у закладах освіти при місцевій владі створено комісії до складу яких обов'язково залучаються представники ДСНС;
- якщо при школі укриття немає, використовуються споруди подвійного призначення, зокрема, підвали суміжних будівель або споруджуються фортифікаційні укриття (при згоді комісії);
- освітній процес офлайн здійснюється лише в тих закладах, які мають укриття відповідні вимогам ДСНС щодо безпеки учасників освітнього процесу та відповідно облаштовані.

Список використаних джерел

1. Додаток до листа ДСНС України № 03-1870/162-2 від 14.06.2022р. «Рекомендації щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту персоналу та дітей (учнів, студентів) закладів освіти». URL :

<http://surl.li/clupk> (дата звернення: 13.07.2022).

2. Особливості організації 2022/23 навчального року. URL : <http://surl.li/cnrgf>. (дата звернення: 29.08.2022).

3. Постанова КМУ від 24.06.2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-2022-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 29.08.2022).

4. Яким буде навчання з 1 вересня: відповіді освітнього омбудсмена. URL : <http://surl.li/cnmac> (дата звернення: 29.07.2022).

5. Яким має бути укриття у закладі освіти. URL: <http://surl.li/cghly>. (дата звернення: 13.07.2022).

ДО ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯНОСТІ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Колеснікова Л. А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Колеснікова М. С.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті висвітлено процес формування та наукового дослідження питання вивчення культури безпеки життєдіяльності та збереження життя і здоров'я людини. Проаналізовано терміни «культура безпеки» та «безпека життєдіяльності», досліджено фактори, що впливають на культуру безпеки життєдіяльності.

Ключові слова: культура безпеки, безпека життєдіяльності, вітчизняні дослідження, міжнародні та всесвітні організації, психологічна безпека, превентивні заходи, навколишнє середовище, здоров'я людини, здоровий спосіб життя.